

Pita anêᶇ kapya yaᶇ Abô môᶇ

Aposel Pita hato kapya êntêk. Yani havatho ᶇê êvhaviᶇ loᶇ ek nêmo mathenᶇ. Ma hananᶇ ek nindum ku ek neyala Kilisi mavi. Hato ek neyabinᶇ i esak kêdôᶇwaga abôyanᶇ takatu ba êmo avômalô êvhaviᶇ kapô. Lôk hato nena Kilisi tem endelêm ba leᶇinjimbi nôᶇm êᶇ ba nêmo thêthôᶇ.

Hato kapya êntêk hadêᶇ 67 AD la.

Pita hêv lamavi

¹ Ya Saimon Pita, Yisu Kilisi anêᶇ anyô ku ma aposel atu yahato kapya êntêk hadêᶇ avômalô takatu ba bôk êvhaviᶇ yôv. Ma alalôaniᶇ Wapômbêᶇ da lôk Yisu Kilisi atu ba êv môlô bulubiᶇ intu thêthôᶇ. Ba yêlôaniᶇ êvhaviᶇ ma anêᶇ vuli bêᶇ hatôm môlônim ôêvhaviᶇ. ²Bôk oyala Wapômbêᶇ lo alalôaniᶇ Anyô Bêᶇ Yisu Kilisi ba wapôm lo labali êmbôlô môlô kapôlômim siᶇ.

Loᶇôndê nindumbak mavi

³ Yani ma lôkmanᶇiᶇ anêᶇ ôdôᶇ ba hamô batôᶇ oyanᶇ ba halam alalô. Anêᶇ lôklokwanᶇ ma halêm anêᶇ Wapômbêᶇ ba hêv nôᶇkama lôkthô hadêᶇ alalô ek nasopa anêᶇ lahaviᶇ ba namô lôkmala. ⁴ Ba intu habutiᶇ abô ba abô êᶇ ma lôkmanᶇiᶇ ba anêᶇ vuli ma bêᶇ ek epole alalô vê êᶇjêk pik anêᶇ palê ôvathek atu ba halêm anêᶇ thethanᶇak ek nambitak êtôm Wapômbêᶇ da.

5 Ba intu ôpôviņ o esak êvhaviņ ek ômbôlô nôm takêntêk, ômô batôņ oyaņ lôk onja auk katô 6 *ma upuk o loņ lôk umiņ lôklokwaņ lôk osopa Wapômbêņ anêņ lahaviņ 7 lôk undum mavi êndêņ mamuyaņ ma lemimbiņ avômalô 8 ek nôm takêntêk indumbak ni ba ni ek indum ku endeba injik anôņ ek onja auk katô esak alalôaniņ Anyô Bêņ Yisu Kilisi. 9 Anyôla hêv yak hathak nôm takêntêk ma hatôm anyô mabapu lôk mapusip ba bôk êvôkwiņ anêņ kambom yôv ma doņtom lapaliņ.

10 Aêņ ba aiyaņ thêlô nôpôviņ am ek nundum nôm takêņ ek injik thô nena Wapômbêņ bôk halam môlô ba habi baņ hayô hêk môlô ba tem miņ nônêm yak ami. Milôk. 11 Ma Anyô Bêņ Yisu Kilisi alalôaniņ bulubiņ tem êmbôlô môlô esak anêņ wapôm ba enja môlô thô ek numbitak nôyô anêņ loņ lôkliņyak atu ba anêņ daņ mi.

Nodaņô Wapômbêņ anêņ abô avanôņ

12 Môlô bôk oyala nôm takêņ sapêņ ba bôk olaņô Wapômbêņ anêņ abô avanôņ ba ôêv haviņ lôklokwaņ. Ma doņtom yahavatho môlô loņ lôbôlôņ hathak abô êņ ek miņ môlô lemimpaliņ ami. 13-14 *Kasana ma yenaņ unyak kudum tem neja vê hatôm alalôaniņ Anyô Bêņ Yisu Kilisi hik thô hadêņ ya. Ba intu yahamô unyak kudum êntêk ek yandum yenaņ ku katô ek yaņgik môlônim auk liņ iyom. 15 Ma yalenvidon ek waklavôņ atu ba yaha ma tem môlô lemimimbi esak abô nômbêņ atu ba bôk yahaņa.

---

* 1:6: Gal 5:22-23   * 1:13-14: Jon 21:18-19; 2Ko 5:1

16 *Yêlô bôk ayê anêḡ lôkmaḡiḡ hathak yêlô maleḡiḡ ba intu anañ hadêḡ mólô nena alalôaniḡ Anyô Bêḡ Yisu anêḡ lôklokwaḡ ma bêḡ anôḡ ba tem endelêm esak loḡbô. Ba yêlô miḡ abi mólô lemim hathak kukuthiḡ êntêk ami. 17 *Yani hawa deda lôk athêḡ lôkmaḡiḡ halêm anêḡ Kamik Wapômbêḡ. Ma kaêk te halam yani hêk Deda Lôkmaḡiḡ ba hanaḡ nena, “Ôpêntêk ma yenaḡ okna atu ba yaleḡhaviḡ videdaḡ. Ma ya kapôlôḡ mavi hathak yani.”

18 Yêlô amô dumlolê matheḡ haviḡ yani ma alaḡô abô êḡ halêm anêḡ leḡ.

19 Ma yêlô ayala nena plopet iniḡ abô ma avanôḡ ba intu nodañô abô êḡ katô ba nosopa endeba wak ipup lôk vuliḡ lôkbôk imbi êndôk mólô kapôlômim. Abô êḡ ma hatôm wak hapup ba habi deda halôk loḡ momañiniḡ ek nômô mavi. 20-21 *Ba auk bêḡ atu ba noyala ma aêntêk. Miḡ anyô da iniḡ auk ba enañ abô plopet ami. Mi. Lovak Matheḡ hadum ku ba hêv Wapômbêḡ anêḡ abô ba enañ bêḡ. Ba plopet iniḡ abô ma miḡ thêlôda iniḡ auk ami. Mi.

2

Wapômbêḡ tem imbuliḡ kêdôḡwaga abôyaḡ

1 *Ma donḡtom kêdôḡwaga abôyaḡ doho tem nêmo mólô malêvôḡ êtôm plopet abôyaḡ doho bôk êmo avômalô bôsêbôk malêvôḡ. Ma tem nimbi mólô lemim liḡ esak auk lokbaḡ ba nimbuliḡ mólônim ôêvhaviḡ. Ma iniḡ auk êḡ tem indumbak endeba

* **1:16:** Mat 17:1-5   * **1:17:** Mat 17:5; Mak 9:7; Luk 9:35

* **1:20-21:** 2Ti 3:16; 1Pi 1:11-12   * **2:1:** Mat 24:11; Jut 4

nêpôlik esak alaŋ atu ba bôk hêv i vuli yôv. Aêŋ ba kasana ma Wapômbêŋ tem imbuliŋ i. ²Ma avômalô bêŋ anôŋ tem nesopa iniŋ auk ba nindum sek lôk mama lomaloma endeba avômalô daluk nêgê ba nenaŋ abôma esak Wapômbêŋ anêŋ abô avanôŋ. ³Thêlô malenkilik ek neja nômkama bêŋ anôŋ. Ba tem nenaŋ abôyaŋ lôk nimbi môlô lemim ek neja môlônim valuseleŋ. Sêbôk ma Wapômbêŋ hanaŋ nena tem thêlô nema ba yani miŋ hêk sôm ami. Ba intu tem imbuliŋ thêlô. Avanôŋ.

⁴*Ma anêŋ aŋela idum kambom ba hatak i halôk loŋ atum ba havalonŋ i loŋ hamô lôv momaŋiniŋ endeba nindum abô am. Ma miŋ hêv thêlô vê ba i oyaŋ ami. ⁵*Ma avômalô bôsêbôk takatu ba bôk êdô Wapômbêŋ ma hêv ŋaŋbô ba habuliŋ i ma miŋ hêv thêlô vê ba i oyaŋ ami. Mi. Hêv Noa ôpatu ba hanaŋ abô thêthônŋ lôk avômalô bahenŋvi ba lahavulô iyom bulubiŋ. ⁶*Ma hanaŋ ba atum hathaŋ Sodom lo Gomola ba kabukla ba ema ek avômalô nêgê nena avômalô takatu ba miŋ esopa Wapômbêŋ ami tem neja malaiŋ. ⁷⁻⁸*Ma Lot anyô thêthônŋ atu ba hamô haviŋ avômalô takatu ba êvôliŋ dômiŋ ek Wapômbêŋ anêŋ abô ma hayê lôk halaŋô thêlôniniŋ thethaŋak lo kambom lomaloma. Ba yani lamalaiŋ lôk lahiki bêŋ ba Wapômbêŋ hêv yani iyom bulubiŋ. ⁹Anyô Bêŋ bôk hadum nôm takêŋ yôv. Ba intu tem nêv avômalô takatu ba esopa yani bulubiŋ esak malaiŋ lomaloma. Ma embalonŋ nê leŋôndônŋ kôtônŋ sapêŋ loŋ ba neja vovaŋ êmô endeba waklavônŋ nindum

* **2:4:** Jut 6   * **2:5:** Stt 6:5-8:19; 2Pi 3:6; Hib 11:7; 1Pi 3:20

* **2:6:** Stt 19:24; Jut 7   * **2:7-8:** Stt 19:1-16

abô. ¹⁰ *Avanôn biņ. Nê êņ esopa leņviņkupik anêņ thethaņak lelaik lomaloma ba êpôlik hathak nê bêņbêņ iniņ abô ma tem neja vovaņ bêņ ek avômalô vi. Nê takêņ êv ida liņ lôk leņôndôn kôtôn. Ma miņ êkô ek nenaņ abôma esak aņela lôk athêņ takatu ba êmô malak leņ ami. ¹¹ *Aņela ma iniņ lôklokwaņ bêņ ba hamôn. Ma doņtom miņ êmô Wapômbêņ anêņ loņ hadum abô ba etatale nê lôkmaņgiņ takêņ ami. Mi. ¹² *Ma doņtom kêdônwaga abôyaņ takêņ ethak enaņ abôma hathak auk takatu ba miņ eyala ami. Thêlô hatôm alim lomaloma takatu ba iniņ auk mi ba evaloņ i loņ ek nijik i vônô ma thêlô intu tem mi aêņ iyom.

¹³ Thêlô êv vovaņ hadêņ avômalô vi ma Anyô Bêņ tem injik vovaņ êņ liliņ. Wاكلêvôn biņ ma thêlô miņ mama ami ma leņiņmavi hathak nindum iniņ thethaņak lomaloma. Thêlô eyaņ nôm haviņ môlô ba leņiņmavi hathak iniņ kambom ma doņtom thêlô ma hatôm nôm palê lôk lelaik. ¹⁴ Ma thêlô maleņiņkilik ba idum sek haviņ avi wak nômbêņ intu ma miņ etak ami. Ma êvôn avômalô takatu ba iniņ êvhaviņ pulusikna ek nesopa i. Thêlô bôk êdôn i yôv hathak auk nêbôv valuselen lôk nômkama mavi êņjêk avômalô vi. Wapômbêņ bôk hanaņ yôv nena tem imbuliņ i. ¹⁵ *Ma thêlô bôk etak loņôndê thêthôn ba even mayaliv ba esopa Beo nakaduņ Balam, ôpatu ba lahaviņ kambom anêņ vuli. ¹⁶ *Ma bok doņki abôlêk putup ma doņtom hanaņ abô hatôm anyô ba hayanda plopet Balam êņ ek nêm anêņ auk molo atu vê.

---

* **2:10:** Jut 7-8,16   * **2:11:** Jut 9   * **2:12:** Jut 10   * **2:15:**
 Nam 22:7; Jut 11; ALK 2:14   * **2:16:** Nam 22:28-35

17 *Thêlô ma hatôm n̄aŋma, ma doŋtom hamoma. Wak hêk sawa daim ba thêlô ma hatôm buliv lelaik ba avômalô leŋiŋmavi. Ma doŋtom lovak hayuv vôle. Aêŋ ba Wapômbêŋ bôk hapesaŋ loŋ momaŋiniŋ kambom anôŋ ek thêlô. 18 Thêlô ebam i hathak abô takatu ba anêŋ anôŋ mi. Ma avômalô êvhaviŋ lukmuk takatu ba bôk etak nê daluk iniŋ auk ba ik kapôlôŋiŋ liliŋ, ma doŋtom ibi thêlô leŋiŋ hathak pik anêŋ thethaŋak lomalama ba êvôv i hatup. 19 Thêlô ibutiŋ abô ba enaŋ nena, “Yêlô tem napole môle nim yak vê.” Ma doŋtom bumalô bôbô bôk eto abô hathak nê takêŋ nena, “Thêlôda iniŋ alaŋ hamô ba alaŋ êŋ ma kambom takatu ba havalon i loŋ ek imbuliŋ i.”

20 *Opalêla takatu ba bôk eyala Anyô Bêŋ Yisu Kilisi alalôaniŋ bulubiŋ ba êsôv hêk lelaik pik êntêk ba i vêm ma idum hathak loŋbô aleba evalon i, êŋ ma tem nê môle kambom anôŋ ek bôsêbôk. 21 *Avômalô takatu ba êthôŋ loŋôndê thêthôŋ paliŋ tem nê môle mavi ek avômalô takatu ba eyala Wapômbêŋ anêŋ abô matheŋ takatu ba hêv hadêŋ i ma doŋtom êvôliŋ dômiŋ. 22 Abô bute bôk hanaŋ avanôŋ hathak i nena,

“Avuŋ te hamoteŋ ma havôhi hayaŋ anêŋ moten
hathak loŋbô.” *Gutpela Sindaun 26:11*

Ma buyaŋ hanaŋ nena,

“Bok te hathik i ba mabuŋ mavi
ma hathak havôhi hik tumutum hathak
loŋbô.”

---

* 2:17: *Jut 12:13*   * 2:20: *Mat 12:45*   * 2:21: *Luk 12:47-48*

3

Kapya êntêk anêḡ ôdôḡ

¹ Aiyaḡ thêlô, yenaḡ kapya yaḡ sêbôk lôk yaḡ êntêk ma yahato luvi hathôk ek môlô ek yangik môlônim auk liḡ esak auk mabuḡ. ² *Yalenḡhaviḡ nena abô môḡ taksêbôk ba plopet mathenḡ enaḡ lôk abô majaḡ takatu ba Anyô Bêḡ Yisu Kilisi alalôaniḡ bulubiḡ bôk hêv ba yêlô môlônim aposel anaḡ hadêḡ môlô ma nobaloḡ loḡ.

Anyô Bêḡ anêḡ waklavôḡ

³ *Odaḡô katô. Pik lo lenḡ anêḡ daḡ ma ḡê abôma tem nêlêm nêyô ek môlô ba nesopa ida iniḡ thethaḡak ba nenaḡ abôma lomalama nena, ⁴ * “Bôk ibutiḡ abô yôv nena Kilisi tem endelêm. Ma alalôaniḡ kamik aposel bôk ema yôv. Ma anêḡ anôḡ êsê? Ôḡgô. Môḡ anôḡ sêbôk ba Wapômbêḡ hape-saḡ pik êntêk aleba lêk ma nôḡ êḡ miḡ habitak ami.” ⁵ *Thêlô bôk etak abô taksêbôk ba Wapômbêḡ hanaḡ ba lenḡ habitak. Ma hawa ḡaḡ ba hape-saḡ pik ma hasuḡ ḡaḡ ba pik moma habitak hêk. ⁶ *Vêm ma hawa ḡaḡ êḡ ba hasuḡ hayô pik vôv ba habuliḡ nôḡkama sapêḡ. ⁷ Ma abô êḡ ma Wapômbêḡ da hanaḡ ba bôk hatak wak te yôv ek êmbôk pik lo lenḡ êntêk. Ma hayabiḡ waklavôḡ nindum abô ek imbuliḡ avômalô takatu ba miḡ esopa yani ami.

⁸ *Aêḡ ba aiyaḡ thêlô, miḡ lemimpaliḡ abô êntêk ba tem yanaḡ ami. Anyô Bêḡ hayê sondabêḡ

---

* **3:2:** Jut 17   * **3:3:** 1Ti 4:1; Jut 18   * **3:4:** Mat 24:48   * **3:5:** Stt 1:6-9   * **3:6:** Stt 7:11; 2Pi 2:5   * **3:8:** Sng 90:4

1,000 ma hatôm wak te iyom ma wak te iyom ma hatôm sondabêñ 1,000. ⁹* Ba intu Anyô Bêñ hamô malinyaô ek alalô nande kapôlôñiñ liliñ ek miñ nanêm yak ami. Lôk miñ hapôviñ abô takatu ba habutiñ ami haleba avômalô eson nena yani hasau la.

¹⁰* Ma waklavôñ atu ba Yisu endelêm ma tem êtôm anyô vani. Ma diñdiñ bêñ tem indili leñ ba nômkama takatu ba hamô leñ tem imbuliñ ba atum esañ. Ma pik lôk anêñ nômkama sapêñ tem ende liliñ ba êmô oyañ.

¹¹⁻¹² Ma nômkama lôkthô tem imbuliñ aêñ iyom. Aêñ ba tem umbitak anyô aisê? Ba intu oyabiñ Wapômbêñ anêñ waklavôñ endelêm ba ômô mathen ma osopa Wapômbêñ anêñ abô ek waklavôñ êñ êlêm kethen. Wak êñ ma tem atum esañ leñ ba nôm takêñ tem vovañ indin i ba nipulusik. ¹³* Ma donjom Wapômbêñ bôk habutiñ abô yôv ba intu alalô nayabiñ leñ lo pik lukmuk atu ba tem imbitak êtôm nê thêthôn inin lon.

Abô anêñ dan

¹⁴ Aiyañ thêlô, môlô lêk oyabiñ nôm takêñ ba intu nôpôviñ am ek Wapômbêñ ênjê nena môlô nê mabuñ lôk lelaik mi ek nômô labali imbiñ yani.

¹⁵* Lemimbi abô êntêk. Anyô Bêñ hamô malinyaô ek avômalô nedañô anêñ abô ek nêñ i bulubiñ. Wapômbêñ bôk hêv auk êñ hadên alalôaniñ aiyañ anôn Pol ba intu hato abô hadên alalô. ¹⁶ Yani hato hathak nôm takêñ lôkthô halôk anêñ kapy. Vi ma

* **3:9:** Hab 2:3; 1Ti 2:4   * **3:10:** Mat 24:29,35; Luk 12:39; 1Te 5:2

* **3:13:** Ais 65:17; 66:22; ALK 21:1,27   * **3:15:** Lom 2:4

auk lôkmanġin ba malain ek avômalô neyala. Ma avômalô doho inin auk ma pulusikna lôk mayaliv ba iluvin Pol anêġ abô hatôm bôk iluvin Wapômbêġ anêġ abô takatu ba eto ba intu tem neja malain.

¹⁷* Aiyarġ thêlô, môlôda bôk oyala auk takêntêk. Aêġ ba noyabin am ek ġê kambom takatu ba inin auk ma lokbaġ ek miġ nêbôv môlô vê êġġêk pik thekthek êntêk ba lêk umin ami. ¹⁸ Ma nundumbak esak wapôm lôk auk mavi hathak Anyô Bêġ Yisu Kilisi alalôaniġ bulubin. Nanêm yani lin êndêġ êntêk ma wak nômbêġ intu sapêġ. Avanôġ.

---

* **3:17:** Mak 13:33; 1Ko 10:12

Wapômbêŋ Anêŋ Abô Mathen
The New Testament in the Malei-Hote Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Maei-Hote long Niugini
copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc. and The Malê people

Language: Hotê-Malê (Malei-Hote)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: The Malê people

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Apr 2023 from source files dated 9 Oct 2020

c8e90bc3-6cab-57b1-9a48-04f5f30fe59a